Tilżês Keleiwis

(pirma „Naujasis Keleiwis").

„Tilżês Keleiwis", kas Pėtnyczią iszdûdams kaszt͂ûja ant Bertainio Meto **50 Pen.**

Apsztelawimai yra nû bile kokio Posto priimami, arba ir paczoj Drukorijoj

J. Reylânderio bey Sunaus
Tilżėje, Aukszt͂oje Ulycz. 67 (Hohe Str. 67).

Apsakimai,
i Drukorijq Tilżês Keleiwjo funcziami kaszt͂ûja po 10 Pen.,
Prisiulymai 15 Pen.,
uż kożną smulkeis Raszt͂ais ispaustą Ellę.
Gromatos dėl Tilżês Keleiwjo patiês iszraszomos tampa nusiustos i Tilżę, Fabrikstraße 13, parterre.

Nro. 3. Tilżėje, 21. Januarijų. **1887.**

Ant 3. Nedėldienės po trijû Karaliû.

Grom. Rym. 12, 17—21.

Nesilaikykitės patys per iszmintingus, ne atdûkite ney wienam Piktą uż Piktą. Stropus bukite ant Patogumo prieß kożną. Jey galima yra, kiek imanote, su wisais Żmonimis Pakaju turėkit. Ne atsikerßykite patys, mano Mieliausieji, bet Wietôs dûkite Kerßtui; nės yra paraßyta: Mano yra Atsikerßyjimas, aß atlygysiu, sako Wießpats. Taigi, jey Tawo Neprietelus alksta, walgydink ji; jey jis troksztа, pagirdyk ji; tay darydams Żarijas ant jo Galwôs surinksi. Te ne pergal Tawę Piktybe, bet pergalėk Piktybe su Gerybe.

Apaßtalas ßiuse Żodziuse labay apßirdyjamus Pamokininus sawo Surinkimui raßo, o musû Czėsui jie labay padabotini yra, nors Swiets apie jus iß didziausiôs Daliês ir kitokiôs Dumôs yra. Pirmajei Dalei musû Gromatôs ale ir swietißkay Dumojantieji prießtarauti negalės, nes teip ant Paweikslo jau kożnas protingasis Żmogus tą Graudenimą per gerą priims, kad nieks sawę pati per iszmintingą nelaikytûs, kadangi toks Isidingojimas nu patiês Wertybês Żmogui tikt iszkadingas te yra ir jam Progôs ant Iszsikėlimo ir Pasididziawimo dûda. Apie Iszmintingumą tur kiti atsudyti, jey Żmogui iß to Garbė pasidaryti tur, ßeip jis tikt Gėdą ir Negarbę per sawo Isidingojimą pasidaro. Potam Apaßtals sako: „Stropus bukite ant Patogumo prieß Kożną," o mes dar ir galėtumbim pridėti, „ir prieß Prascziausyji." Tas Praßymas teipjau ne tikt wienat krikßczionißkas, bet wisotinay żmogißkas yra. Kas ßendien ne wirßutini Patogumą parodo, tas jau ir ßeip nu Żmoniû per stambu wadinamas ir paniekinamas yra. Kaip ne daugiaus Krikßczionui prigul patogiu buti, kadangi jo wirßutinysis Pasielgimas Żelkors to widûjo Dußiôs Pasilaikymo tur buti, kursai per diewißkûsius Mokslus sawo Prigatawyjimą randa. Patogusis Żmogus dabos, kiek imanydams, su wisais Żmonimis Pakaju laikyti ir su jeis Sandoroj sugywenti; tay swarbjausis Praßymas dėlei Padabojimo ant pakajingo ir palaimingo Sugywenimo ßime Swiete. Kas tokius Dawadus perżengia, kaip wirßuy minėtûsius, tas jau pagal swietißką Patyrimą saw Sunkenybes ir Nesmagumą užsideda, kures jis lengwey iszwengti gal, jey iszmintingay pasielgia.

Krikßczionißkasis Praßymas ale eina daug toliaus kaip Padorumo Dawadai ßio Swieto. Kad kas mumis ar Żodzeis, ar ir su pacziu Darbu iżeidęs yra, tay tûjau kożnojo Pajutimas prieß tokę Neteisybę kelasi ir jėßko uż tai atsikerßyti. Cze wienok mums Apaßtals prißaukia: Ne atdûkite Piktą uż Piktą ir ne atsikerßykite patys, mano Mylimieji! Sunku yra Neteisybę nukesti, ale Krikßczionis sawo Szirdiês Geidawimus tûr nuramdyti galėti. Pasikelantysis Kerßtas daug Kartû dėley sawo Staigumo tikt Nepalaimą iszprowyja, kuri potam apgailiama yra. Todėl toki Pasikėlimą nuramdyti reikia, pirmkol iß Kerßto Ranka i Aukßti kelasi. Ne mes esme per Sudzia pawadinti uż wisus piktûsius mums iszrodytûsius Darbus, bet Wießpats geriausia Sudzia budams apie tus teisey sudys ir Atsikerßyjimą laikys: Silpnamjam Żmogui todėl prigula, wisą Atkerßyjimą Wießpaczui palikti, kuriam ne tikt atwirieji, bet ir slaptieji Darbai geray pażystami yra ir kurio Sudymui nieks neißtruks. To ale dar negana. Sziczion mes ant Kristaus Paweikslo nurodomi esme, kurs uż sawo Neprietelius melde ir jiems ger dare. Ne tiktay Pikta ne su Piktu, bet su Geru atlyginti reikia. Kas alkstantyji Neprietelių walgydina ir troßtantyji Prießeninką girdo, tas pagal tikrą krikßczionißką Budą pasielgia, o tasai ir Waisius tokio jo gerojo Darbo matys, nes Gerdarymas uż Piktą Neprietelui Żarijas ant Galwôs surenka. Rods dywnas Daiktş ir ne lengwus Atlikimas toktai pasiliekta, musû Neprietelui su Geradėjystimis prießais pareiti. O tikt Naudingumą ßio Mokslo tankey gana iszwystame. Su Piktu per ilgiausius Czėsus menkay te yra iştaisoma, su Geru ale trumpame Laike Dywai nusidûda. Wiens gers Żodis Prießeninko Szirdi jau lengwey pajudina, kuri ßeip užkietinta pasiliekta. Musû Draugżmoniû Prietelingumo ale mes wisi priwalom, nės jey ta mums ir ne daug tegelba, tay jû Neprietelyste mums daug Iszkadôs gal padaryti. Te padeda Wießpats mums wisiems, kad su Artimu wisuczės Pakajuje ir Sandoroj gywentumbim.

Kas paskutiname Czėse Swiete nusidawe.

Iß Wokietijôs.

Berlyne, 10. Jan. Apie Oberstleitmoną v. Villaume yra „Köln. Ceitungai" iß Petersburkio raßoma: Oberstleitmons v. Villaume, nu kurio per Paskalbą sakoma buwo, kad jisai nużiudytas tapęs, Maskolių Ciecorui Kartą pażystamas daromas buwo, kaip apie jo Kuno-Gardû Regimentą pirm Bażnyczių Parode laikoma buwo; potam jis ir prie kelių Czesniû ciecorißkojo Dwaro matomas buwo, o kożną Syki ji Ciecorus meilingay ikalbino. Niekados niera Cietorus su jûmi wiens pats buwęs, o ir niekados jam polytißkas koks Uždawimas nebuwo padûtas, jeib dėl to su Ciecorumi kalbėtu. Pons v. Villaume buwo 3. Januaryju Gatßynoj prie Ciecoraus Stalo, potam ir ant wieno Teaterės Parodymo pakwiestas. Kas potam ant Flügeladjutanto v. Reutern pareina, kursai pagal Paskalbą teipjau esąs prapůlęs, tay ßiczion geray żinoma, kad jis ir dabar dar Ciecoraus Szlużmoj teb' stow, tikt jo Brolis, tam patime Urėde stowentysis, yra Aprilio Mėnesyj praėjusio Meto Jaltoj pasimiręs. Żiniû Raßėjas minėtosės Ceitungôs apie ji ßiteipo praneßa: Aß pats drauge buwau, kaip jau per kelis Metus Nykimo Liga sergantysis Oberstş Max v. Reutern ant Moskawôs Gelżkelio nugabentas tape, jeib i lengwuji Jaltôs Orą pareitu. Jis ant Gelżkelio nu wisû Prietelių bey Pażystamujû atsiswejkino ir prie to ißsitare, kad jis jus jau bene toliaus nebimatysęs. Teipo ir nusidawe; po koklû 14 Dienû jis Jaltoj pasimire.

— 11. Jan. Po Wedimu Kunigaikßczio Bismarckio wakar wiens Susiėjimas prusißkosės Waldziôs Ministerijôs nulaikytas tape; ßendien po Pėtû ant Zėg. 3 Ministėrija wėl iß naujo susiėjo.

— Paswejkimas Princesės Wilhelm iß Nėsczių Patalo jau po trumpo Czėso yra sulaukamas.

— Subatoj wiens Żmogus i ciecorißkajė Palocziu isibrianti bande, kursai sawę kaip „Kunigaikßti Aujustą iß Bulgarijôs" Ciecorui pażystamą norėjo darytis. Policijôs Tarnams, kurie ji suėme, jis sake, kad wiens Angels iß Dangaus jam pasirodęs, ji su dė-

mantinels Rubais aprēdęs ir per Bulgarijôs Kunigaikßti pramingęs. Jis turys tą Macę, wiſą Bēdnyſtę iß Swieto prawaryti. Parwadintaſis Liekorus ißſitare apie ßi iß Proto ißējuſyſi Zmogu, kad jiſai wiſotincy priegadings eſąs; todēl jis padawadyjo, kad tas Bēdnaſis i Beprocziû Butą nugabentas butu.

— Deputiertas Dirichlet iß mażujû Bretßkēmiû pas Darkēmius, kurſai ſtropus Tolynzengianczujû Partijôs Draugſanarys buwo ir Saime daug kalbēti linkdējo, ßendien Stablige paſimire. Jis buwo Jaunyſtēj i Sudzidôs Mokſlus ißſimokinęs, potam ale Dwareli paſirupinęs Laukininku paſtojęs, ſawo didziauſeje Sylą jis ant parlamentißkû Dalykû ſtate, o tuſe ir gerus Paſiſekimus ſulauke. Galiauſey jis Wieteninku Walſczians Sensburg-Ortelsburg, potam Bresliawôs buwo.

— Wiens lenkißks „Zemēs Gaspadoryſtēs bey Induſtrijôs Bauks“ nu Kwilecki bey Potocki Pozuſe buwo neſeney geriktißkame Pardawime Riterdwarą Radlowo, Kreize Mogilno gulentyji, kurſai iß 2900 Murgû paſidaro, nuſpirkęs, jeib ßitas lenkißkaſis Gruntas ir toliaus Lenkams iſtlaikomas butu. Kas ale iß to paſidare, tay wos wierytina. Tas pats Bauks, kurſai pirma paſkubti norējo, kad tas Dwars ne pruſißkajei Waldziai ant pażyſtamujû Priewolik tektu, pardawe iß gerôs Walēs ſawo lenkißkaji Gruntą tam Komiſionui, kurſai nu Waldziôs ant Wokieczių Iſigywenimo tarp Lenkû yra iſtatytas uż 165 Markius uż Murgą. Kaip miſlytis galime, lenkißkoſes Ceitungos dēl to ne menkay baras.

— Engliſzkoji bey ſwetimoji Bibelių Draugyſte per ilgus Metus Wokietijoj uż piges Prekes Bibeles ißplatino. Dabar ale ji ſawo Sylą ſaw paczei paſilaikyti ir nu Wokietijôs atſitraukti nor. Wokißkoſes Bibelių Draugyſtes dēl to dabar i Suſirotyjimą ſtoſis, kaip tą Darbą wēl ißlyginti galima butu, kuri ikißiol ta ſwetimoji Draugyſte muſû Zemēj ſu didziu Paſiſekimu atliko.

— 12. Jan. Karalunas ßendien ſu Reichskanclériu Suſirotyjimą laike. Tas Suſirotyjimas ypatißką Iżßmanymą dēley Zalnieryſtės Dalykû Użmanymo gawo. Sakoma, buk Regierunga po Atmetimo 1. Paragropo toleſnieſiems Ciecoryſtės Suſiratyjimams ſawo Wieteninkus neb' ſiuſenti.

— Wokißkaſis Paſiuntinis Gendrolus v. Schweinitz yra Utarninke wēl i Petersburki parkeliawęs.

— Japanēziſzkaſis Princas Akiſito Nomathu No Myia yra ſu ſawo Palydējimu i Berlyną parkeliawęs. Jis Pruſû Princui Wiliumui wieną aukßtą japanēziſzką Garbės Zenklą atgaben. Irgi japanēziſzkaſis Karo-Miniſteris dabar Berlyne użſilaiko, o ir ßeip Wokietija Japanēzams Wieta ſtropjaus Sztudierawo yra paſtojaſi. Pirm keliû Dienû i Bremerhaven 25 jauni Japanēzai ſu Sziepiu atkeljawo, kurie Wokietijoj ſawo Iżßmokinime tobulingeſni nor paſtoti.

— **14. Jan. Użmanymas Dey. Stanffenberg ant trijû Metû ilgo Iżwelyjimo tû Praßymû, kurius Regierunga dēley Zalnieryſtės buwo ſtaczinſi, tape prie Nuſtimawimo ſu 186 prieß 154 Balſus priimtas. Konzerwatywai, Reichspartija bey Nacionalliberolai ßtimawo prießais, Zocialiſtai, daugianſieji Elzaſerei bey Dēnas Johannſen powiſam neßtimawo. Po to paſkaite Reichskanceleris wieną Praneżimą Ciecoraus, pagal kuri Ciecoryſtės Saimas ißardomas yra.**

— **Ciecoriſzkas Padawadyjimas Ciecoryſtės Saimo Skyrimus ant 21. Februaryjaus priſako.**

Kiel, 10. Jan. Maſkoliſzkaſis Torpēdû Laiwas „Wiburg“ 20. Decemberi Oſtą Miesto Kopenhagen praſtojo, jeib i Reval iżbēgtu. Tas Sziepis ale tēnay n'eſąs parējęs, todēl priſibijoma yra, kad jis ne Szturmo Czēſe Decemberio Pabaigoj ſu wiſakûmi butu nugrimzdęs. Sziepis „Wiburg“ yra Englante pabudawotos ir kaip Torpēdû Laiwas powiſam ypatißkay itaiſytas.

Brēmuſe, 13. Jan. Pażyſtamaſis Apturētojis Zemės Angra-Pequena, Kupczus Lüderitz iß Brēmû, yra Zemēj Namaqua (pietiniej Afrikoj) paſimiręs.

Iß Pranczuzijôs.

Paryże, 12. Jan. Prie Palaidojimo Gendrolaus Pittié paminējo Paryżo Guwerniers, Gendrolus Sauſſier, Nabaßtininko ßlownoſės Szlużmôs Krim-Salôs Kare, „kuriame ant abiejû Puſiû tikt Laimētojei, ale ney jokiû Pergalētujû nebuwus. Sziſai daugiaus dēley Paklano nekaip Teiſybės ſakytaſis Zodis (butu geriaus ſakyti, kad wienat Pergalētujû, o ney jokio Laimētojo nebuwus) dawe wienam garbingam Moskawôs Apgywentojui Progôs, Gendrolui Sauſſier ilgą Dēkawonės Raßtą priſiuſti, kuriame teipo ſakoma yra: Per Nuſidawimą Papratimus jau muſû Zemedwi iß Prietelingumo prieß kits kita kûne ſulipytos yra, Akies Mirkſnyj paſidariuſame Atſitikime tai niera galima ney iżtaiſyti, ney ſuardyti; o ir neygi Kars bey Neprietelyſte, ant Walandos paſidariuſoji, neiſteng ßirdingaji Ryßi dwiejû wiens antrai priſikreipuſiû Zmoniû Giminiû ſuplēßyti. Tokie yra tie Ryßei, kurie iß wos atminamû Czēſû per ſawo Karżingumą pagirtas Zmoniû Gimines bey dēley ateiſenczjozo Czēſo minētinas Zemes, Maſkolija bey Prancuzija, ſuwienyja.“ Gendrolus Sauſſier anam Ponui, wienam Dwarionui bey Cukaro Fabrikantui, wienq Dowaną ſu tûm Raßtu nuſiunte: Juſû didyſis Paßlowinimas Karżingumo wienôs didziôs Zmoniû Giminės buwo tikraſis Pajutimo Iżßreißkimas, kurſai prancuzißkoj Szirdyje yra randamas; todēl jiſai Juſû Szirdi pajudino. Aß per ſawo Gyru laikaus, kad man anſai Atſitikimas nu wieno pirmjauſujû Birgelių didzioſės maſkoliſzkoſės Giminės man tą wiſados ßirdingaji ir broliſzkaji Rankôs Spaudimą parupino, kuri jis man iß Tolumo ſiunczia. Dēkui todēl uż Juſû Bratina (Dowana, kuri pagal ſenq maſkoliſzką Paproti kaip Zenklas Suſibrolawimo yra dādama), kurę aß ſu Dēkingumu priimu.“

Iß Englanto.

Londone, 8. Jan. Iß Brisbani nu 7. Januaryjaus ſekanczioji Depeße pareina: Wokißkaſis Akrûtas „Adler“ du Pulku Matruzû ant Salos New-Irland nugabeno, kurie per Salą aplinkuy trauke ir kelis Kiemus użdege, koktai, kaip Atſikerßyjimas uż tai daroma buwo, kad keli wokißki Kupczei tēnay nużiudyti tape. Wiens Salôs Gywatininks prie to ſawo Smertį gawo.

Iß Maſkolijôs.

Petersburkyj, 8. Jan. Ciecorus Aleksandras III. paſweikino po Czeſnies Gatßynoj wokißkaji Zalnieryſtės Wieteninką v. Villaume ßirdingiauſey, ſakydams, jis dziaugias ji teip ſweiką matęs, kuri pagal Paſtalbą buwęs nußowęs.

Petersburkyj, 12. Jan. Wiena Waldziai arty ſtowenti Ceitunga „Pol. Korreſp.“ prießtarauja tiems Praneżimams, pagal kurius tarp Wokietijôs bey Maſkolijôs Suſidraugawojimas teb' eſąs. Prie to ir dar yra nurodoma, kad tarp gerû wirßutiniû Paſtalikymû bey tikro Suſidraugawojimo tikt didis Skirtumas eſąs. Raßēſas primina, kad ney Maſkolija, ney Wokietija rytini Rubeżiu neperżengſenczios. Tą pati galys jis ir u pramanytojo maſkoliſzkay-turkiſzkojo Suſidraugawojimo ſakyti.

Charkow, 11. Jan. Wiens bagots Kupczus, kurſai didi Szmotą Piningą Mieſte Jekaterinoſlaw gawęs buwo, apſiēme, pagal Praneżimus wienôs ßio Mieſto Ceitungą, iß ten iżkeliaudams dēley Apſidabojimo Gelżkelwejime pirmoſės Klaſės waziūti, kadangi jis żinojo, koks priegadings Daikts tai yra, Gelżkelio Plēßikams, kitoſe Klaſoſe waziūjantiems i Rankas pulti. Ant jo Nepalaimôs ale jis toliaus tikt wienatijis Keleiwis jo Wežime te buwo, koktai Progôs jēßkantieji Rabauninkai welkey pamate. Naktyj wiens Wyrs i jo Wežimą iſtojo ir paleido Szuwi ant jo ſu Rewolweriu. Kulka patroppjo to Kupczians Peti; jiſai ale tikt dar tiek Nuſtmanymo ir Draſôs palaike, kad jis Plēßikui Rewolweri iß Rankôs pamuße; teip kad anſai iß to paſibaidęs ßalin pabēgo. Kupczus ßoko jam paſkuy. Plēßikui ale kaip kokiam Katinui nu Trepiû lengwey benußokant, Kupczus paſprudo ir teip negiliukingay parpūle, kad Nata jam per wieną Kojį perējo. Konduktērs iß wydo, kad bilekas nu Trukio buwo nupūlęs ir todēl Maßynq apſtabdyti dawe. Dwigubay ſużeiſtaſis Kupczus dēley didziojo Krauja Vrapuldymo be Nuſimanymo ant Gelżkelio Wēżiû atraſtas tape. Jam rods tûjau reikalingoji Pagalba ſutekta tape; ar jis al paſigaus, yra tikt abejotina. Nu jo Pining nebuwo nieks prapūlęs.

Iß Lietuwôs bey abiejû Pruſû Prowinciû

Iß Lietuwôs, 6. Jan. Kaip wien Ceitunga iß Klaipēdôs praneßa, eſą uż te rupinama, kad Bażnyczių Pilkainēj, Kaino woj, Kraupißkiuſe bey Jurgaiczjuſe ſaw pr tinkanczius Turmus (Koryczias) gautu.

Karaliauczuje, 10. Jan. Kaip wien Ceitunga ßio Mieſto raßo, yra Pons Ko mercienrots Moritz Becker neſeney Titeli „Geheimer Kommerzienrath“ gawęs, prie ſu riôs Progôs ir patſai Karalunas per Pon Oberprēzidentą Drą. v. Schlieckmann jam d ypatißkay ſawo Palaimôs Welyjimus iżtar dawe. — Muſû Mieſte tikt trys Bagocz randaſi, kurie per Metą daugiaus kaip 1 Tukſtanczių Markiû pelna. Nu juſû Waldzi mokamieji Mokeſnei iß 3240, 3600 b 16200 Markiû ant Meto paſidaro.

Klaipēdoj, 10. Jan. Naujo Me Dienôs Wakare prapūle ßiczion Kupczia Pagalbininks Willy Köhler, kurſai ilgą Czē jēßkomas ir wakar, Nedēldienēj, po Pēt pas Firßterlię ant Plynßlių kaip Lawon atraſtas tape. Jo Nubuſe wiſkas atraſ tape, ką jis prie ſawēs drauge buwo turēję Kitokiu Budu jis wargu ſawo Smerti tebu radęs kaip per Nużalimą. Ko jis ale tēn ant Szilû jēßkojęs yra, tay tikt ne wiſo permanoma yra. Sakoma, buk jo Paſila kymas paſtutiname Czēſe praſtas paſtoję kadangi jis wiſur Wietôs jēßkojęs ir to niekur negalējęs raſti.

— Iß Zidû gauna Klaipēdôs Ceitun ſekanczejį Żinę: Wakare antroſės Kalė Szwentės ſugrużo 60 Metû ſenaſis Skar ninks Guſtaws Treichleris pēsczjomis nu Ap lankymo prie ſawo Szilokarczjamoj gywena czjojo Brolio atgal. Kaip jis pas Fuhrman Gaſtużę i Zidus parējo, ſutiko jis czjon keturis Wyrus, kurie po Paſiważinējimo Szlēdikimis dar girtawoję buwo. Jie Trei lerį użpūle ir ji teip labay ſumuße, kad ne tikt mēlinas Wietas prie Kuno gawo, jam ir wiens Szonkaulis palauštas ta

Freichleris dabar Liekoraus Kawonėj randasi ir ant ilgoko Czėso Darbui netinkas pastojęs yra. Wiens iš Balamutų, wiens Wyrs su ūda Barzda i sterſay prießais guleni Butą nubegęs, jeib n'išpažintas pasiliktu. Gerikiškasis Pajėškojimas jau tame Dalyke prasidėjo, kurſai bene daugiaus Aiškumo pargabęs.

— 15 Januaryju. Nors pastutiname Czėse ßiczion ponawojanczioji Szarlako Liga nu sawo Baisumo jau daug prapuldziusi yra, kay tikt Kartais ir dabar labay trudni Atsitikimai nusidūda. Teip ant Paweikso praėjusyji Kerwergą po Pėtų iš Familyjos wieno Szlonay gywenanczio Szteyrės Urėdininko 4 Kudikei, kurie kelių Dienų Tarp. po tits kito ßita baiſeje Liga pasimirę buwo, podraugey wienoj Dūbėj ant Kapų palaidoti tape. Prie ßitų trudnujų Laidotuwjų buwo nepasomay didi Zmonių Daugybe susiėjusi.

Labgawoj, 10. Januaryju. Juwalyds Szlekis, dar jauns Wyrs, buwo sawo Moterißkei Szeßių Lowoj begulent, sawo Nakwynę prie sawo Ūßwio, Cimerninko Preuſso pasidarės. Pirm Gultiėjimo jūdu su kieta Malka dar Kakali pasißilde, jeib Miegojimo Stuba smagey ßilta pastotu. Szi Rytą tape senasis P. negywas atrastas, jis buwo nuſlopęs, o Sz. dar sunkey serg ir abejotina ikßiol yra, ar jis wėl pasigauti galės. Kas ale tos Nepalaimos kalts pastojo? Wėl iš naujo per niekam newerta išßirodziusysis Dumſkylės Uždarymas.

Angerburkyj, 12. Januariju. [Ugnis.] Raktyje nu Nedėldienės ant Panedėlio Apgywentojei uetoly Miesto gulenczioje Kiemo Thiergarten per didzę Ugnies Lermą iš Miego pabudinti tape. Du Sziaudų Kugiu, Kiemo Szaltyžiui B. priklausanczių, abelnay nudege, kuriudu labay arty Padwarijos stowėjo. Tikt Wėjui nu Trobų ßalin puczianț didesne Nepalaima išwengta tape. Gaspadorui ale ir iš ßitos Ugnies jau labay dide Iškada pasidaro, kadangi jam iš wiso kokie 12 Wežimai Sziaudų tuse Kugiuse sudege.

Toruse, 11. Januaryju. [Razbajus.] Murininko Gizelis Wiesniewskis wakar pas Kolnės Wartus su Duriu Krutinėj negywas atrastas tape. Mislyjama, kad jis dėl to nužiudytas tapęs, kadangi nekurſai Darbininks Jue prisibijojęs, kad ne kaip Liudeninkas Subzios Namuse ii per Wagi išdūtu. Jue, kurſai dabar jau Kalėjime sėd, buwo labay kytriu Budu wieną Zėgoriu pawogęs, kuri Nabaßtininks Pantužėj perstatęs buwo.

— 12. Januaryju. Prie to Razbajaus, apie kuri neseney minėta, dar wiena Naujyna prisidėjo. Kaip Darbininkas Francas Piekarskis i Kalėjimą isodintas ir antrasis Kaltinamasis ßalin paleistas tape, ßisai P. weikey išßipazino, kad jis Murininkų Gizeli Wiesniewski su wiena Sėlių Nagla (Wyne) po pasidariusio Susitarimo nudurės. Nazbaininks keles Dienas po to Kalėjime su sawo Dirju pasikore ir teipo žemiškai Sudziai ištruko.

Szwieziausosios Žines.

Berlyne, 15. Jan. Szendien tape ßwiežey susitojusysis Karalystės Deputiertų Saimas atwertas. Karalsosto-Kalboj tape paminėta, kad ant Rokundo Meto 1885/86 su Pakajingumu nužwelgti galima, septyni Milijonai per Wirßu esantis pasilikę, kurie ant Gelžkelio Skolos Išlyginimo buse suwartojami. Dabarnykßtysis Rokundo Metas galėses teipjau geray užbaigiamas buti. Se[illegible] Metui buses dėley Padidinimo apie 19 Milijonų Markių aukßtesnujų netiesogey mokamujų Szteyrų Žyczkos Užėmimas nu beweik 28½ Milijonų Markių reikalingas. Wyriausieji Užmanymai, Deputiertbuczui padūdamieji, busentis dėley Gelžkelių Pailginimo, Prowincos-Dawado Reyno Kampui, Kreizų Dalyjimo Posuse bey wakarinuse Prusūse, kaip ir dėley Pertaisymo bažnytißkay-polytißkujų Zokanų igabenami.

— 17. Januaryju. Per Prėzidentus bey Wiceprėzidentus Deputiertbuczio tape Deputiertai von Köller (konz.), von Heeremann (Centr.), bey v. Benda (nacionallib.) paskirti, kurie dėkawodami tus Skyrimus priėme.

Turgaus Preke

nu 15. Januarijo 1887.

		Tilžeje M	₰	M	₰	Klaipėdoj M	₰	M	₰
Kwėczei	100 Swarų arba 50 Kilogramų	7	50	8	—	6	—	6	50
Rugei		5	60	5	75	4	80	5	20
Miežei		5	80	6	—	4	—	4	50
Awižos		5	—	5	20	2	70	3	—
Zirnei, balt.		6	—	6	40	6	—	6	50
rain.		7	75	8	80	6	50	7	—
Roputes		1	70	2	30	1	40	1	50
Kiaußei ant Kapų		3	—	—	—	2	60	—	—
Swiestas	uż Swarą	—	80	—	85	—	90	1	—
Kiauliena		—	50	—	60	—	50	—	60
Jautiena, geriausoji		—	35	—	50	—	60	—	75
Werßiena		—	35	—	45	—	30	—	50
Awiena		—	35	—	40	—	40	—	50
Sziens	uż Centneri	2	—	3	—	2	—	3	—
Szaudai		—	—	—	—	1	75	2	—
Szaudai uż Kapą		21	—	24	—	—	—	—	—
Sėmenei uż nauj. Sziep.		8	50	9	50	—	—	—	—
Timotai uż Centneri		20	—	22	—	—	—	—	—
Krußtėne, prasta	uż 2 Swarą	—	34	—	—	—	—	—	—
Awižų Krūpai		—	44	—	—	—	—	—	—
Linai uż Centneri		—	—	—	—	32	—	—	—
Malka, minkßta		—	—	—	—	40	—	44	—
Malka, kieta		—	—	—	—	44	—	46	—

Turgaus Prekės Karaliauczuje

nu 19. Januarijo.

Už po 100 Swarus Szieno 2 Mk. 40 Pen. iki 3 Mk. 40 Pen., Szaudų 2 Mk. — Pen. iki 3 Mk. — Pen., Kwieczių 7 Mk. 42 Pen. iki 9 Mk. — Pen., Rugių 5 Mk. 25 Pen. iki 6 Mk. 50 Pen., didzjujų Miežių 5 Mk. — Pen. iki 6 Mk. 20 Pen., mažujų Miežių 4 Mk. 71 Pen. iki 5 Mk. 50 Pen., Awižų 4 Mrk. 60 Pen. iki 5 Mrk. 80 Pen., rainų Zirnų 6 Mk. — Pen. iki 7 Mk. 50 Pen., baltų Zirnų 6 Mk. — Pen. iki 7 Mk. — Pen., už naujaji Szpeli Ropuczių 1 Mk. 50 Pen. iki 2 Mk. — Pen., už Swarą Jautienos 40 iki 60 Pen., Kiaulėnos 50 iki 60 Pen., Awienos 40 iki 60 Pen., Werßienos 30 iki 60 Pen., Swiesto 1 Mk. — Pen. iki 1 Mk. 20 Pen., už 15 Kiaußus — Mk. 80 Pen. iki 1 Mk. — Pen.

Berlyno Prekių-Depeße.

Rublis Popieraus-Piningusę
aut 100 Rbl. . . . . 187 Mk. 90 Pf.

Malkos-Pardawimo Termynai

nu 24. iki 30. Jan. 1887.

24. Jan. ant Žeg. 10: Mėlaukiuse prie Weidemann, Oberfirßt. Alt-Sternberg.
24. . . . 9: Jeckſterkuse (Karczemoj), Oberfirßterijės Dingken.
24. . . . 11: Karkeln prie Brehm, Oberfirßterijės Ibenhorst.
24. . . . 10: Trappönuse, prie Schwellnus, Oberfirßterijės Trappönen.
24. . . . 9: Liedemaiczuse (Karczjamoj), Oberfirßt. Wilhelmsbruch.
25. . . . 10: Lazdėnuse, prie Meyer Oberfirßterijės Schorellen
25. . . . 10: Krutinuse prie Andrea, Oberf. Oberfirßterijės Krutinnen.
25. . . . 11: Georgenburkyj (Karczjamoj), Padrojen.
25. . . . 11: Witwilėj prie Gutzeit, Oberf. Schmalleningken.
26. . . . 10: Pilzenkrug prie Neubacher, Oberfirßterijės Nassawen.
26. . . . 9: Nickelsdorf prie Gimbott Oberfirßterijės Leipen.
26. . . . 10: Lasdėnuse prie Meyer, Oberfirßterijės Ußballen.
27. . . . 10: Heinrichswaldėj (Gastūse) prie Ebner, Oberfirßt. Schnecken.

Für Februar und März
werden
Abonnements
auf die
Tilsiter Zeitung
mit den 3 Beiblättern:
Illustriertes Unterhaltungsblatt, Mode und Heim und Landwirtschaftl. Mitteilungen
angenommen in Tilsit bei der Expedition dieser Zeitung, Hohe Straße 67, sowie in Ragnit bei Herrn B. Quednau und in Heinrichswalde bei Hrn. Georg Schaack zum Preise von
1 Mk. 75 Pf.,
mit Botenlohn **1 M. 90 Pf.,**
bei allen Kaiserl. Postanstalten zum Preise von
2 Mark,
durch d. Postboten bezogen **2 M. 30 Pf.**
Die Expedition der „Tilsiter Zeitung".

Apie Kuno-Užsikimßimą. Užsikimßimas, tame pasidarantysis, kad suwartojimi Dalykai, kurius Kuns ßalin dūti turėtu, jame atgalpasiliekta, tur ypaczey tame sawo Priežasti, kad apatinio Kuno Priprowos pasilpsta ir sawo Darbą pamažu be atliekta, iš ko Widurių Pasijudinimas menkesnis pasioja; apwalieji ßiczion esantieji Raumenys tiek Tamprumo nebitur, jeib per sawo Susitraukimą Išßtuštinimą išprowyti galėtu. Jey sutrowyjamasis Walgis per ilgay Widuriuse pasiliekta, tay pasidaro Twaikai (Pasiputimai) bey nesmagus Spaudimas, Pajutimas tokio Nesmagumo wisam Kune atsiranda, ypaczey prie drutų Personų (prie Nėsezių arba po Szeßauninkės Nedėlių labay tankey). Tada yra pasigūdziama apie Galwos Skaudėjimą, Skaudėjimus Krutinėj, Nugaroj, apatiname Kune, Skilwyj bey Widuriuse, apie Apsvaigimą, Kraujo-Atsiwerzimą, sunku Widuriawimą, Sanarių Pailsimą, Walgymo-Nenorėjimą, kurios Negales kaip ypatißkos Ligos iziuriamos yra, joms iš tikro tikt ant Walandos iš Užsikimßimo pasidarant. Geriausis Išrodymas ßito Paminėjimo yra tas, kad Widuriems atsiwėrus ir anos Negales prapūla. Prie tokių Atsitropyjimų yra Aptiekoraus R. Brandto Szweicerpiles (gaunamos Dezelėse po 1 Marki Aptiekose) nu daugel Liekorių per geriausą Priprową paženklinamos, kadangi jos smagiu Budu, twirtay ir tikray n'išßkadingay prowyja.

Liekarstwa:
„Krá" Gicht- und Rheumatismus-Fluid,
iš ßw. Martyno Kloßtoriaus, labay ßauni ir tukstanteropay išßibandziusi, prieß wisas Traukimo Ligas, kaip ir Gyslų Skaudėjimus, Nugarės Silpnumą, Nugarės Skaudėjimą, Persimetimą i. t. t. Tukstanczei Atliudymų. Ney wiens Kenczjantysis te nepaliekta, ßitą Priprową neišbandęs. Puse Plėczkos už 1 M. 50 Pf., czielą Plėczką už 3 Markius. Wyriausia Pardawimo Wieta prie Randolfi, Mieste Mainz. — Gaunama ir Tilžės Aptiekose.

Apsakimai.

M. Hackelberg'is

gywen dabar
Wandens-Ulyczioj Nr. 28.

N'abejotinay
ficzion wisi **Galanterijôs-, Skurôs-, mažiejî Taworai, Szpieliawimo-Dalykai,**

Lampos

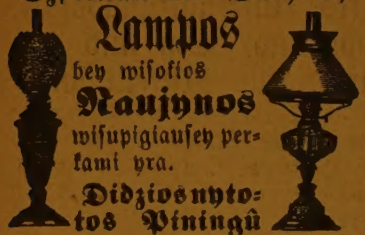

bey wisokios
Naujynos
wisupigiausey perkami yra.

Didzios nytos Piningû Kolytos jau nu 5 Pf. prasidedant, **šaunios, šiltos, wilnonos Ziemôs Pirštines** Wyrams bey Moterišķiems už wienat 40 Pf, 12 po Užsistowėjimu geros Pėšimo Plunksnos (Blyfederei) tikt po 20 Pf., **Peilei, Szaukštai, Adymo-Wilnos, Korzetai, Kelnueßei, Gumôs-Skalbinei, Lazdos** bey labay grażus

Szpieliawimo-Dalykai

ir kitkas ant Czydôs Prekiû.

M. Hackelberg,

Tilžėje.

Wienatinis Pardawimas labay šwiesey kaip Gasas deganczioju **Patent-Lampû** Nr. 22711.

Kaip

Maßynos-Alieju

Kulimo-Maßynoms
prisiulau:
šwiesu Cylinderio-Alėju II po 45 Pf. už Lyteri,
šwiesu Cylinderio-Alėju I po 50 Pf. už Lyteri,
Maßynû Medzio-Alėju (Bomėlę) po 60 Pf. už Lyteri,
išczyštytą Rėwiû-Alėju po 55 Pf. už Lyteri.

Wisi Maßynû Alėjei yra nu Sakû walni, o kadangi ant Wartojimo tikt labay menkay te yra priwalu, tay tokiai Itepimas pigesnis ir geresnis už wisus kitus Tepalus yra.

Albert Lippke,

Tilžėje, Aukštojoj Ulyczioj Nr. 95.
Drogû- bey Parwû-Kupczyste.

Wisugeriausius Zumbulus,
wisugeriauses Wilnas,
= linines Gijes,
pilnay pakotas, už pigiauses Prekes prisiulo

D. Petereit,

Tilžėje.

Magistrotui prießais.

Pigey! Pigey!

Audami Bumbulai bey audziamos Wilnos

wisokeropuse Parwuse bey wisokiose Zortose
kaip ir

Milai, Buckskingei, Szilku Ceikei, Rubu Ceikei,

Parkimai, Flanelei, Skepetos, Patalu Aptraukalai, Plunksu Inkratai, linini Audimai
kaip ir

wisokie Taworai

ant dar **niekados** nebuwusiû **pigiû** Prekiû
prie

A. Auscher,

Pigey! Tilžėje. **Pigey!**

A. Auscher.

Tikt Wokiecziû Ulyczioj Nr. 68.

Tikt Wokiecziû Ulyczioj Nr. 68.

HAMBURKISZKAY-AMĖRIKONISZKOJI PAKĖTÛ-WEŽIMO-AKCIJÛ-DRAUGYSTE.

Tiesogi Garais waroma Posto-Sziporyste
nu **Hamburkio** į **New-Yorki**
kas Seredą bey Nedėldienę,
nu **Hâvre** į **New-Yorki**
kas Utarninką,
nu **Sztetyno** į **New-Yorki**
wis po keturiolika Dienû,
nu **Hamburkio** į **wakarinę Indyją**
per Mėnesį tris Kartus,
nu **Hamburkio** į **Meksiką**
per Mėnesį wieną Sykį.

Draugystės Posto-Dampsziepei prié **szaunaus** Apkawojimo labay gerą Kelionės Progą teip Kajytėj, kaip ir ant tarpinio Dekio Keliaujantiesiems ženkia.

Artesne Zine duod **Carl Dunsky, Karaliauczuje,** Kneiphöfsche Langgasse 41. [Nr. 507.]

Schutzmarke: Sargybės Zymis.

Liekarstwa wadinama:

Mariazeller Magentropfen

prie wisû Widuriû Ligû labay šauney maczyjanti

Nepereitina prie Walgio Nenorėjimo, Widuriû Silpnybės, šmirdanczios Dwasės, Paskutimo, rukszto Atsidusėjimo, Widuriû Skaudėjimo, Widuriû Užkibimo, Smilcziû bey wisokiû Neczystybjû Pasidarymo per didzio Seiliû Pasidarymo, Geltligės, Nesmagumo, Wymôs, Galwôs Skaudėjimo, (jey tasai nu Widuriû yra prasidėjęs); prie Widuriû Traukimo, kietû Widuriû, Susikimšimo, per didzio Widuriû Apsunkinimo su Walgeis bey Gėrimais, prie Kirmeliû-, Bluźniės-, Kepenû- bey Widuriawimo-Negaliû. — Preke už Plėczką podraug su Wartojimo-Prirodymu **70 Peningei.**

Wyriausis Iššiuntimas per Aptiekorių **Karl Brady,** Mieste Kremsler (Mėruse).

Mariazellerių Widuriû-Laßai niera ney joki slapta Priprowa. Tos Dales, iš kuriû ta Liekarstwa pasidaro, yra koznai Plėczkelei pridėtame Wartojimo-Pamokinime pridûtos.

Kaip tikra wisose Aptiekose gaunama.

Kaukiennse prie Aptiekoriaus **Carl Weiß** bey Aptiek. **Pankert, Kraupischkuse** prie Aptiekoriaus **Georg Fromm.**

Liekarstwa, wadinama
Dr. Spranger'sche

Heilsalbe,

išgydo kożną Roną be jokio Skirtumo, piktus Pirštus, Szalczio Igrėbimą, senas Kojû bey kitoke Ronas, padaro, kad ne Mieszlaugtu, ištraukia wisus Skaudulius be jokto Pjowimo, prideri Kosului bey Traukimui labay šauney.

Gaunama kûne wisose Aptiekose Deželėse po 50 Pf.

Wyriausia Pardawimo Wiet prie Aptiekoraus Kahle Karaliauczuje.

Tikt wienat tikra po šita Sargybės Marke.
Profesorio
Dro. Lieberio Liekarstwa, wadinama:

„Nerven-Kraft-Elixir"

ant gruntingo pasiliektanczio ir twirto Išgydimo wisokiû ir sunkiausiû **Gyslos Ligû,** ypaczey tujû, kurios per Pallydimus Jaunystės yra pasidariusios. Pasiliektas Išgydimas wisokio **Silpnybės Stonu,** Pabaliėjimo, Baimės Pajutimo, Galwôs Skaudėjimû, Apėmimo, Szirdies Drebėjimo, Widuriû Ligôs bey wisokiû Sutrowpjimo Negaliû i. t. t.

Priprowa „Nerven-Kraft-Elixir" iš geriausiû Želmeniû wisu 5 Swieto Daliû pagal naujausius Patyrimus medicyniškujû Mokslû sutaisyta, dûdaigi pilną Užtową už Prawarimą wirßuy minėtujû Ligû. Wišką kitką apsako prie kożnôs Plėczkės pridėtasis Raßtelis. Preke už puse Plėczkės 5 Mk., už czielą Plėczką 9 Mk. prie Išsiuntimą arba Atsiėmimą per Posta.

Wyriausia Pardawimu Wietė
prie **M. Schulz,** Hanno weriuse, Schillerstraße.

Pardawimo-Wietos:
prie Aptiekoriaus **Kauffmann** Mieste Allenstein,
prie Aptiekoriaus **Müller** Miest Braunsberg,
prie Aptiekoriaus **Czygan** Miest Frauenburg,
Creiio-Aptiekoj Elbingoj; toliau gaunamos per **Otto Mahlk** Karaliauczuje Pr., Sackheimer straße 44, bey per **Albert Neumann.**

Dr. Pattisons Lichtwatte
bestes Heilmittel gegen
Gicht und Rheumatismen
aller Art, als Gesichts-, Brust-, Hals- u. Zahnschmerzen, Kopf-, Hand- und Fußgicht, Gliederreißen, Rücken- und Lendenweh.
In Packeten zu 1 M. und halben zu 60 Pf.
zu den Apotheken zu haben.

Liekarstwa, wadinama
Dr. Spranger'sche Magentropfen
prieß wisokeropas Widuriû Li bey Widuriawimo Negales, pad wėl Norą ant Walgymo ir išp wyja greitay bey be jokio Sk dėjimo, kad Widuriawimas trikdinamay gal nusidûti, gauna kûne wisose Aptiekose po 50 80 Pf.

Wyriausia Pardawimo W prie Aptiekoriaus Kahle K liauczuje.

Für die Redaktion verantwortlich: G. Raudonus in Tilsit. (Beilage.) Druck und Verlag von J. Reyländer & Sohn in

Pridelka prie № 3 „Tilzes Keleiwjo“.

Tilžėje, 21. Januariju.

Iß Ciecorystės Saimo.

3. Susiėjimas nu 11. Januaryjaus.

Kaip Skaitytojei musû Laikraßczio iß wiežiausiujû Zinių jau bus patyrę, paskutiuse Susiėjimuse Ciecorystės Saimo, buteut 1. bey 12. Januariju, labay didi Kowa dėl Jwelyjimo naujojo Zalnieryštės Užmanymo pasikėle, kurioj ir Kunigaikßtis Bismarkis bey Grows Moltkis ir Karo Ministeris Ronsart v. Schellendorff atkartotinay Zodi dės ir tokes nusidywytinay swarbjes Kalbas pieß užsikietinusiûsus Waldziôs bey Ciecoraus prieženinkus laike, kad mes per sawo Pareigą ikom, kad ir ne wisas minėtujû Susiėjimû Kalbas, — tas ßiczion patalpinti negalims aikts yra — tay tikt bent Kalbas minėtujû onû, wiską kitką i Szalę palikdami, praneßti. oktai ale ir dėley kitôs Priežastiės per reilinga ißsirodo. Szius Zodzius beraßant a Ciecorystės Saimas jau ißardytas, kangi Waldziai wiernoses Partijos dėley Tozengianczujû bey Centrumo Prießgynystės Balsû Daugumą igyti negalėjo kursai ant ciėmimo minėtojo Užmanymo reikalingas wo. 21. Februaryju Skaitytojei Deputus iß naujo i Ciecorystės Saimą skirti rės. Jeib Kojnas žinotu, kodėl ßitas piežusis Skyrimas reikalings pastojo tepasiito, kas sekas:

Grows Moltkis ßiteipo kalbėjo: Ney ki Swieto Waldzia negal iß walnôs Walės tai užsistowėti, kad Paplaißinimas tû Plyno Dalykû, kurie dabar wisur sukrauti gul, y jokiôs Ißkadôs nepadarysęs. Waldzios r Pakajaus, ale Zmoniû Geidawimai bey adû Garbės Troßkimas ißsirodo per sygesnius, o ir Bėrżiû Sukimai prie to drauge eb. Jey koki nors Zeme už Pakajaus Ißkymą rupinti gal, tay yra toktai Wokietija, ri nu pat Prasidėjimo wokißkosės Ciecostės ißrodziusi, yra, kad ji ney wieną sawo imynû užgauti nenor. Jeib ale tas funsis ir nedėkingasis Sutaikintojo Pawadiniias atliekamas butu, tur Wokietija sylinga ant Karo gatawa buti, jeib pastowėti gatu, kad mes prieß musû Walę i Karą bumbim ipainiojami. Jey mes Waldziôs Prammus atmetame, tay mes tikray Karą gane. (Girdėkit, girdėkit! po Deßinės.) Apie ti Jwelyjimą saw skyru ir niera ney jokio kirtumo, bet tikt apie Jlgi to Jwelyjimo. ay aß norėczau ant to nurodyti, kad Waisas ekados ant Ißbandymo negal itaisomas ti. Waisas kožnoj Zemėj swarbjausis Itaimas yra; nės wienat per ji wisi kiti Itaimai tegal pastowėti; wisa polytißkoji ir birißkoji Wainybe, wisi Kulturôs Ißtaisymai, iningai bey wisa Waldzia stew ir parpûla draug su Waisku. (Labay Tiesa! po Denės.) Jwelyjimai ant trumpo Czėso Waisku eką negelba. Pamatas kožno gero zalnieriško aisymo guldosi ant to, kad jis pasiliektas nepajudinamas yra. Tikt po Metû Czeso ßirodo, koki Prowyjimą naujieji Jwelyjiai yra turėję. Eyropôs Akys ßendien ant usû linkay yra kreipiamos, jos nužwelgia t tû Sudumimû, kurie nu musû ßiczion s suiarami. Aß kreipsûs prie Jusû patriotojo Apierawojimo-Noro, kad aß Jus meldziu, aldziôs Užmanymą be jokio Perkeitimo bey pinimo priimti. Parodykim swetimoßioms Zemiems, kad Waldzios bey Zmones wienôs Dumôs ir kad jie gatawi yra, kožną Apierą atgabenti, jey Klausymas dėley Tewißkes Sargybės pastdaro. (Didis Pritarimas.)

Deputiertui v. Stauffenberg bekalbant parėjo i Saimą Kunigaikßtis Bismarckis ir potam Zodi ėmęs ßiteipo kalbėjo: Wokißkasis Ciecorystės Saimas nenor Wokietijôs Zmoniems tą Atsigynimo-Sargybę iwelyti, kurę praßyti jie wisuczės Teisybę tur, o kuriam Praßymui ir wisur prisipažystama yra, tikt wienat wokißkame Ciecorystės Saime ne. (Jûksmas.) Aß esu priwerstas pamislyti, kad Ponai Windthorst, Richter bey Grillenberger tikt dar kokes kitas Priežastes ant Prießtaraswimo turės, nekaip Abejojimą apie Sudumimus zalnierißkujû aukßtay perstmanancziujû Mislinczių. (Murmėjimas) Aß nežinau, ar ne kas dumoja, kad mano Zodzeis troppytas esąs. Aß prisibijau, kad Jus nu Regierungôs dumojate, ję kitokes Priežastes turenczę, nekaip tą Priwalingumą, musû Atsigynimą pastiprinti. Yra Ceitungose tie Ißsitarimai ißplatinti, kaip kad Zalnieryštės Dalykû Užmanymas dėley Szteyrės Priežasczių igabentas tapęs. Tai yra wos permanoma Duma, kad mes per Waisto Papildinimą Pamatą naujiems Szteyrės Užmanymams gauti norentis. Tai yra tokijau Duma, kaip kad mes sakyti norėtumbim, Prießtaraujanczujû Partijôs tôs Mislės esanczios, kad Wokietija sekanczjame Kare negalėsenti palaiminga buti. (Prießtarawimas.) Tûdu Karu, kuriudu Wokietija westi turėjo, iß senû Czėsû paliktas Uždawimas buwo. Karas, Mete 1866 buwo reikalingas, jeib tûmi n'ißmezgamasis (teip wadinamasis gordißkasis) Mazgas butu perkertamas, jeib Wokietijôs Zmoniems tą Teisybę atgaldûdama butu, kad pagal sawo paczių Wälę gywenti galėtu. Mete 1870 buwo Karas reikalingas, jeib ßita Teisybe, Pasistojimo ant patiės Kojû, ir prieß laukiejus Neprieteliues butu apsergėjama. Dabar Wokietija ale ney jokiôs Priežastiės ant Karo netur. Per 16 Metû buwo Regierungû Pasirupinimas, Pakaju ißlaikyti. Pakajaus Ißlaikymas yra rodos pasisekęs, wienok ne be menko Prießaisdirbimo. Nu Nickolsburkyj darytojo Pakajaus mes Prisiglaudimą prie Estereikijôs, kuri mes dabar pilnay turime, wėl esame igyję. (Brawo.) Mes stowjame prieß Estereikius tokiame Pasilaikyme, kaip mes Czėsuse senojo Susidraugawojimo niekados n'esame stowėję. Prietelyste trijû didziujû Eyropôs Rytuse gulenczujû Maciû yra Pakaju pargabenusi, ilgesniam Czėsui nekaip ant 30 Metû. Pakajingasis Sugywenimas ßito daug apskelbtojo, ßwentojo Susidraugawojimo yra nepasakomay didi Ißgudenimą wisai Eyropai sutekęs. Musû Prietelyste su Maskolija ney joki Trikdinimą niera patyrusi ir dar ßendien powisam n'abejotina yra. (Girdėkit!) Kad Pons Grillenbergeris sakęs yra, kad jis bey jo Prietelei i Maskolius beweraut wiską iwelytumbę, tay aß ßitą Ißtarimą negalin nuspausti. Mes prieß Maskolija tokiame Pasilaikyme gywename, kursai nu musû Pusės niekados nebus trikdinamas. Pasipeßti Norėjimas juk mumis negal ant Karo waryti. Nu musû Pusės Pakajus su Maskolija nebus ardomas. Kad mes nu Maskoliû Pusės busime užgaunami, tay aß ir newieryju; aß ir netikiu, kad mums kitokiu Budu Sunkenybes busenczios padaromos. Ciecorus Alekßandras III. dar wisuczės Drasôs turėjo, sawo Dumą pasakyti. Wisi Mislynėjimai, kurie iß to atsieina, kad mes Maskoliû bey Prancuzû Susidraugawojimui prießais stotis turėsime, netroppyja Teisybę. Aß ir newieryju, kad Maskolijoj kokio Draugo bus jeßkota tapus, jeib i mumis butu twerama. Prießtaraujanczujû Partijos wiską ant to yra pristacziusios, kad mumis i Karą prieß Maskolius dėley bulgarißkojo Klausymo ipainiotu. Jey Regierungos (wokißkoses) ßitą Karą butu prasidėjusios, tay jos butu užpelniusios, kad kaip kokios Ißdawėjos po Sudzią butu statomos. Prie ßito Pasipiktinimo „Germaniôs“ bey kitû Laikraßcziû ipûle man i Dumą wiens Aistikimas iß Dramôs „Hamlet“, kur Szpieliûjantysis apie Likimą Hekubôs werkia ir Hamlets sako: K..s jam Hekuba yra? Mes Bulgarijoj nieką nepriwalome jeßkoti. Maskolijôs Prietelyste yra mums swarbesni, kaip Prietelyste su Bulgarija bey wisais musû Zemėj esanczeis Bulgarû Prieteleis. (Brawo!) Aß Ißsitarimą apie Kaulą pomerißkojo Grenadiero tikt tegaliu atkartoti. Pasilaikymai, Rytuse pasidariusieji, mumis wienat ant tokio Užmanymo nebutu wertę. Ale Prancuzijoj Dalykai kiteip stow. Aß galiu apie sawo Atsidyjimą ißsitarti, kad aß per 36 Metus eyropißkojoj Polytikoj dirbęs esu ir kad mano Atsidyjimas daug kartuse per geresni ißsirodęs yra, nekaip Atsidyjimas parlamentißkujû Prießeninkû, kurie man prießais stowėjo. Prancuzija niekados ant wokißkujû Rubežiû niera padabojusi. Niekuwertimas wokißkojo Rubežiaus prasidėjo su Szalinpaėmimu Wiskupysczių Metz, Toul bey Verdun. Nu to Czėjo mes kûne kožnojo Zmogaus Amžyje prieß prancuzißką Užgawimą atsiginti turėjome. Mes wiską daręme, jeib Prancuzią pakajingą padarytumbim, ale aß misliju, kad Pasiprocewojimas Prancuzijôs dėley musû Rubežiû dar niera pasiliowęs. Karą su Prancuzija wargu išwengsime; jis rasi gal nutėstas buti ir tada pasabuesniame Czėse wedamas, kaip toktai ir Metuse 1867 iki 1870 nusidawe. Jey Prancuzai teip ilgay Pakaju laikyti norėtu, ikikol mes i jus twersime, tay Karas nenusidûtu. (Brawo!) Ką mes ir galėtumbim nu Prancuzijôs imti? Aß jau Mete 1871 ne wisay norėjau, kad Metcą imtumbim; man ale tûkart buwo sakoma, kad mes Metcą neimame, tay esme 100,000 Wyrû silpnesni. Tay aß sakiau: Imkime Metcą! Dabar wėl Klausymas pasidare, ar ne mes tam tygu Pasilpninimą, kaip kad Metco Szalinpaleidimas tokiu butu pasidarę, per Atmetimą ßio Užmanymo sulaukti turėsime. Ant Karo su Prancuzija mes turime rokûti, ar tasai Laike 10 Mėnesiû arba 10 Metû pareis, tay aß nežinau. Ant meilingujû Regierungôs Kalbesiû mes negalime pasitikėti, jie tikt dėley Apmonysimo Pakaju mylenczujû prancuzißkujû Burû Swiete te yra ißplatinami. O ir musû wokißkoses Regierungôs ant to negal pasitikėti. Ar kas ben numanyti numane, kaip po Ponu Freycinet stowenczioji Regierungą tenay aistoti turėjo? Aß ne! Ant pakajingujû Patikrinimû aß teipjau menkay

tegalin pasitikėti, kaip ant to Pažadėjimo: Jey Priegada bus, iwelpsime mes kożną Wyrą ir kożną Graßi. Tay kit nieks, kaip Pažadėjimai. Żodzei niera ney jokie Zalnierei ir Kalbos ney jokie Bataljonai. Kad mes Prancuzams Żodzius norėtumbime parodyti, tay jie mumis išjůktu. Ar Prancuzijoj bent Kartą koki Ministerija yra buwusi, kuri iß wiernös Szirdiės butu pasiliowusi, Wėlatgawimo Elzaso bey Lotringių geidauti. Dėley Užmanymo jau ant tös Priegadös turime padaboti, kad mes bey Prancuzija prieß kits kitą be jokių Draugů stowėsime. Kad prancuzißkoji Regierunga matyti gaus, kad ji už mumis sylingesne yra, tay Karas prasidės. Kad Prancuzija mums prießais ne per Susidraugawojimus sylingesne pastotu, už tai aß kiek igaledams ruppsiu. Taigi tikt wienat tas Drutingumas tepaliekta, kursai iß Ginklů pasidaro. Szitą Klausymą palieku aß Ponui Karo Ministerui. Kad Prancuzija dumoja, ji turenti geresnius Raitelius arba geresnius Ginklus, tay ji Karą pradės; tokius Dalykus prancuzißkoji Regierunga saw pasinaudoja. Tikrą Užsistowėjimą už tay, kad mes toki Karą nepraßpieliůsim, juk mes negalime důti. Kad mustů be jokiös Baimės esanczioji Waisko-Wyriausybe sako: Jeib Prancuzams Stiprume lygi pastotumbim, priwalom mes tiek ir tiek Zalnierių, tay yra labay trudnas Drasumas, ant to atsiliepti: Jus klystate, Jus tiek nepriwalote. Jey Karas nepalaimings yra, tay Isßkada dar didesne pasidaro. Nasi Kartą dar ir toks Zokanas išleistas taps, kad Deputiertai, kurie prie tokių Sudumimů drauge dirbo, kurie Zeme i Nepalaimą nuwede, Sudziai ant Pakorawojimo padůdami bus. (Prißaukimas: Pirma tam lygus Zokanas ir dėl paczių Ministerių tur buti išleidziamas!) Mes turime Pakajaus Sargybę padrutinti, kur tikt wienat tay eina. Kokius Pakajaus Derėjimus iš mums nepalaimingu pastojusio Karo sulaukti galėtumbim? Aß ne kalbu nu Wergystės. Mes tus paczius Prancuzus prie sawės turėtumbim, kaip Pradzioje musů Szimimeczio. Tie tada Krauję gertu, kol to Kune berastu, jeib Wokietija per sekancziůsius 30 Metů neb' galėtu atsigauti. Mums tada nu Reyno tiek butu atimama, kiek galima, tada ir Hannoweronů Karalystė iš naujo wėl italsoma butu. Tokiu Budu ßi Karalystė tada beje pagal Zokaną gatawa pastotu, nės Pakajaus Derėjimas su Prancuzija pareina juk i Zokanů Rinklawą. (Jůksmas.) Mes praßome Susidraugawojimo Sargybės, Regierunga su wisomis Zokanů Teisybimis ant to pasispirs, kad Wokietija Sargybėje pasiliktu. Czionay praßoma, kad prie Kantungös 16 000 Wyrů daugiaus kaip ikißiol, t. e. per 7 Metus praßomojo Iwelpjimo Padidinimas su 100.000 Wyrů, per wisa Szlužmös Czėsą ale 200 000 Wyrů daugiaus išßkyrama butu. Tokio Padrutinimo mes priwalome. Kaip ir Nužtimawimas išpultu, mes tą tikt gausime. Mes tů 7 Metů praßėme, kadangi toktai jau pirm to dawadyta buwo. Jů didesnis tas Ilgis yra, ant kurio Waisko Padidinimas iwelpjamas tampa, ů twirtesnis tas Pamatas pasidaro, ant kurio Waistas statomas yra. Kas Syki, kad Zokanas užmanomas yra, tay wisos Partijos i Sujudimą pareina; pasidaro tada didis Rupestis ir kas Syki Deputiertai klausa, ar tai pagal Teisybę esą. Bundesrota tur tą Teisybę, kożnam Zokano-Užmanymui sawo Pritarimą důti; Bundesrota ir niera su ßitum Pritarimu ßykßta buwusi. Rubežiu tame Dalyke tikt Pasitrupinimas už Išlaikymą Tėwißkės Sargybės padaro. Toks Sudumimas ale, kursai Tėwißkę be Sargybės paliktu, niekados nebutu nu Bundesrotös priimamas. Kodėl tokie kwaili Klausymai dar tankiaus turėtu nusidůti, jus po 3 Metů arba ir kożną Metą iß naujo statant. Jey mes dėley dabar laikomojo Skaitliaus negalime sutarti, tay giliůja wėl Padawadyjimai grunitnio Ciecorystės Zokano, kurie per tą Zokaną i Szalę pastumti yra. Jey tas Zokanas, kursai dabar giliůja, atmestas yra, tay giliůja pamatinis Dawadas gruntinio Zokano, kursai teipo skamba: Kożnas Wokietis tur 3 Metus po Fonę ßlužyti. Ciecorus tada wiens dabarnykßtyji Skaitlin gal padawadyti ir Ciecorystės Saimas tada Regierungai nieką negal užginti. Taigi per Atmetimą to Zokano Waistas ne gal prapulti. Jus rupinatės be Reikalo, Jus n'esate gruntini Zokaną geray skaitę. Jus praßote, kad Iwelpjimas Waisko Padidinimo kas Metą turys nusidůti; pagal gruntini Zokaną ale toktai negalite išstaisyti. Mes praßome twirtay, kad Iwelpjimas ant 7 Metů nusidůtu ir nu to ney Nago Platumą nenuleidziame. (Brawo! po Deßinės.) Kaip mes ir galėtumbime ant tokiös wiseip permanyti galimės Teisybės pasitikėti, kaip ji Ciecorystės Saime yra randama? Ant tokio Pamato mes swarbjausyji Ciecorystės Istaisymą, butent Waistą, kuri Ciecoryste gruntawojusi yra, negalime statydinti. Ciecoriškay-wokißkoji Waistą mes ne galime i Parlamento- (Saimo-) Waistą pawersti. Jey iš Tiesös tokių Żmonių ßizion yra, kurie teipo dumoja, tay turime mes Skyrėjus paklausti, ar tai ir jů Wale buwo (Aha! po Kairės.) Tai ale pasižů Zemės Żmonių Wale negal buti. Susiwienyjusiose Regierungos yra apsiėmusios, už Išlaikymą Wokietijös Sargybės twirtay stowėti. Nu Ciecoraus Jus tikt negalėsite praßyti, kad sawo 90tame Amžiaus Mete Waistą ßalin padůtu. Jey Jus ne per weikey nusidůdanti ir pilną Užmanymo Priėmimą ant Pasirupinimo susidraugawojusių Regierungů padabosite, tay mes su kitu Ciecorystės Saimu derėsime, nekaip su tům, kuri aß ßizion po sawimi matau. (Brawo! po Deßinės.) Mes ant ilgů Derėjimů neb' isileisime, mes norime twirtay žinoti, ar Jus praßytůsius Waisko Padidinimus iwelpti norit arba ne. (Didis Pritarimas.)

(Dar ne wistas.)

Iš Lietuwös bey abiejů Prusů Prowincs.

Tilžėje, 10. Jan. Pirm kelių Dienů tape Klaipėdoj prie Aukskalio Giese Klaipėdoj du aukšinu Zėgorio Lencugeliu (Kėdiki), kokiů 240 Markių wertu, nu wieno jauno Wyro iš Lodės pawogtu, kaip Kupczus ant Walandös i sawo Stubas išėjęs buwo. Jam sugryžus pasigedo jis ůkiau nu Stalo prarůlusių Aukšumynů; jis ėjo laukan pro Duris ir pamate Wagi ßalin bebėgant, ji pawyti nebibuwo galima. Pons Giese dabar wienam Tilžės Aukskalių apie tą Wagystę žinę dawe ir ji papraße, kad atsitroppjant Wagi užlaikytu. Ne ilgay truko, tay atėjo prie Aukskalio Pono Brandt wiens Wyruks ir norėjo wieną aukšinį Zėgerio Lencugeli pardůti. Pons B. su jůmi teip ilgay i Kalbą išileido, ikikol Policijös Urėdininkį pamatyti gawo, kuri jis pasiwadino. Tas žmogus ůkiau Lencugeli palidams ßalin bėgo, ale Policijös Urėdininks ji nutwėre. Wagis per nekuri Wurininką Bušli iš Kalkapių pas Tilžę išsirode, kursai ir weikey sawo pikiaji Darbą išsipažino.

Lengwėcziuse, 13. Jan. Kaip wakar Twarionis K. iš P. nu Kraupiškių Żomarko Namon wożiawo, negalėjo jis dėley didzioso Slydumo, Arkliui nedawadney ap segtam be esant, tikru Czėsu Arkli apstabdy ir todėl wieną Butelninką, pirm jo pėsczy einanti, jis iš Netyczių ant Żemės parwert Perwažiůtasis ant Giliukio tikt lengwey pr Kojů te yra sužeistas.

Kraupiškiuse, 14. Jan. Jomark Wakare tape wiens Arkliů Wagis nu dwiej žio Kiemo Gywatininků nemišlytiname Akl Mirksnyj ant Szasijös užtroppytas. Kaip ji žalin pasprusti norėjo, tape jis nu trumpa pirm to pawogtojo Arklio, ant kurio jis wi šup sėdėjo, numestas, kuri dabar minėtoj du Wyru sugawo ir kaip Arkli Kupczia Mathias išpažino. Kaip jam tas Arklys ju grażintas tape, šisai Wagystės ney mišly nebuwo pamišlyjęs.

Peleninkuse, 12. Jan. Dar wi šiame Kampe didi Wandens Stoka randas Daug Gaspadorių jau nu Rudens prasid dant sawo Priewoliems Kartais iš ne mer kös Tolybės tur parsigabendinti. Je, ir toki Kiemů czionay randasi, kuriuse ney wien Szulinys gero Gėrimo Wandens nedůda.

— Muldziuse, 6. Jan. [Medziokle Praėjusyji Panedėli karališkoj Ustrawišti Girėj didi Warymo Medziokle nulaikyta tap prie kuriös ir wiena labay didele medin Kiaule užtroppyta buwo. Tas macnusis Gy wolis iš kelių Szuwių, ant jo paleistuju nieką išsidarydams i Tankumyną pabėgo, ku jis antrą Dieną iš naujo užkluptas ir š aßtůnels Szuwjeis galiausey nubengtas tap Kaip wienai Karaliauczaus Ceitungai raßom yra, anoj Girėj dar kokios penkios medin Kiaules užsilaikanczios.

Ysrutyj, 6. Jan. Landroto Buto Nam ßendien du Kudikiu, nu kurių wiens wisoe Kuno Klaudas turėjo, atrastu tape. Po P jėßkojimů išsirode, kad tůdu Nebageliu n jů Motynös, Naßlės Gaidėnės iš Mižki prastotu buwo. Tůdu Kudikiu tape i Bė nujů Butą nugabentu.

Karaliauczinje, 7. Jan. Išgąstin Nepalaima wakar Wakare antroj Tožėj wie Buto Ulyczioj Neue Dammgasse nusidaw Tėnay wiena n'apsiwedusi Moteriške, Mok tojėne gywen, kuri pirm dwiejů Dienů ßwie Szlužauninkę, 19 Metů senaję Marie B., sawo Szlužmą priėmusi buwo. Ta Mergai kuri dar menkay te buwo patyrusi, wa Kakali paßildyti bande; o jeib ji prie to m tyti galėtu, ji ant wieno Szuilės Sūlo P trolėjös Lampą pastate. Jei apsisukant ji Lampa su sawo Rubais bus jemyn n wertusi, teip kad ta susikule, Petrolėja uj dege ir ůkiau Drabužei tös bėdnosės M gaitės Akies Mirksnyj užsidege. Pagalb ůkiau prie Rankös nebuwo, nės jös Gasz dine buwo šalin i Miesią išėjusi. Ale P galbös Klyksmas tös Mergaitės ikl ant U czių pastambėjo. Kaip Żmones i Stu išoko, gulėjo ta Bėdnoji ant Aslös be jo Nusimanymo ir Pasijudinimo. Drabužei b Plaukai buwo powisam nudegę, wisas Kun ypaczey Weidas bey Krutine buwo su išg stingiausiomis Ronemis apdengti. Merga tape i Spitelę nugabenta, kur ji ale tikt l les iris arba keiures Adynas gywa bepali

Allenstein, 8. Januariju. Musů Miest paskutiniuse deßimt Metuse labay pasididin yra; nės Dušių Skaitymonis Metuse 18 bey 1880 Apgywentojů Skaitliu apie 61 bey 7610 išreißkus, paskutinysis Skaityn Miete 1885 išrode, kad Mieste jau 11,5 Gywatininků randas, o Pabaigoj praėju Meto tas Skaitlus ant 13.004 užkape. G watininkų Skaitlus taigi nu 1875 iki de daugiaus kaip antratiek didesnis y

Für die Redaktion verantwortlich: G. Baudonus in Tilsit

Druck und Verlag der L. Rudszinat'schen B